

Alþingi
nefndasvið

SÍBS | Iceland Patient Association
Síðumúli 6 | IS-108 Reykjavík | Iceland
+354 560 4800 | sibs@sibs.is

MEÐ TÖLVUPÓSTI

Umsögn SÍBS um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum um skatta og gjöld, þskj. 416, 342. mál, 151. löggjafarþing 2020–2021.

1. Inngangur

SÍBS fagnar vinnu yfirvalda við útvíkkun á skattalegum hvötum og lögfestingum nýrra þegar kemur að starfsemi þriðja geirans, enda er það vafalaust mikilvægt samfélagslegt málefni að stuðlað sé að því að starfsemi sem telst til almannaheilla fái aukið fjármagn. SÍBS þakkar einnig fyrir umsagnarbeiðni nefndarinnar og hefur ákveðið að vekja athygli á neðan greindu við frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum um skatta og gjöld, þskj. 416, 342. mál, 151. löggjafarþing 2020–2021.

2. Um fyrirhugaðar breytingar á 4. tölul. 4. gr. laga um tekjuskatt, nr. 90/2003

Samkvæmt fyrirhuguðum breytingum er lagt til að tæmandi talið verði hvaða starfsemi telst til almannaheilla samkvæmt ákvæði 4. tölul. 4. gr. laga um tekjuskatts, nr. 90/2003, þ.á m. er kveðið að mannúðar- og líknarstarfsemi falli þar undir.

Í athugasemdum greinargerðar frumvarpsins við 1. gr. þess, er varðar breytingar á 4. tölul. 4. gr. laga um tekjuskatt, nr. 90/2003 segir m.a. að undir mannúðar- og líknarstarfsemi falli m.a. starfsemi sjúkra-, umönnunar- og meðferðarstofnana, dvalar- og vistheimila og sambýla fyrir fatlaða, greiningarstöðva, öldrunarstofnana og stofnana í hliðstæðri starfsemi, þ.m.t. starfsemi Rauða krossins.

SÍBS telur ljóst að ekki sé nægilega skýrt að almenn félög eða félagasamtök eins og SÍBS, þ.e. félög sjúklinga og félög fatlaðra, sem hafa tugi þúsunda félagsmanna, eða önnur sambærileg félög sem viðhafa sambærilega starfsemi, rúmist innan fyrirhugaðra breytinga á 4. tölul. 4. gr. laga um tekjuskatt, nr. 90/2003, sé litið til framangreinds orðalags athugasemda greinargerðar frumvarpsins við 1. gr. þess.

Í ljósi framangreinds leggur SÍBS því til viðbót við staflið b, a. liðar ákvæðisins þar sem skýrlega komi fram að starfsemi félaga sjúklinga og fatlaðra falli undir málsliðinn „mannúðar- og líknarstarfsemi, s.s. með eftirfarandi hætti (undirstrikað):

1. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 4. tölul. 4. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „almenningsheilla“ kemur: almannaheilla.
- b. Við bætist nýr málsliður, svohljóðandi: Eftirtalin starfsemi telst til almannaheilla samkvæmt tölulíðnum:
 - a. mannúðar- og líknarstarfsemi, þ.m.t. starfsemi félaga sjúklinga og fatlaðra,
 - b. æskulýðs- og menningarmálastarfsemi, þ.m.t. íþróttastarfsemi,
 - c. starfsemi björgunarsveita, landssamtaka björgunarsveita og slysavarnadeilda og einstakra félagseininga sem starfa undir merkjum samtakanna,
 - d. vísindaleg rannsóknarstarfsemi,
 - e. starfsemi sjálfstæðra háskólasjóða og annarra menntasjóða,
 - f. neytenda- og forvarnarstarfsemi og
 - g. starfsemi Þjóðkirkjunnar, Þjóðkirkjusafnaða og annarra skráðra trú- og lífsskoðunarfélaga.

SÍBS telur rétt í þessu samhengi að vekja athygli á forsendum í álitum Umboðsmanns Alþingis nr. 6565/2011 um hugtakið „mannúðar- og líknarstarfsemi“ í skilningi tollalaga nr. 88/2005 og hugtakið „mannúðar- og líknarstofnun“ í skilningi laga nr. 50/1988, um virðisaukaskatt, hvar fram kemur m.a. að:

„Af tilvitnaðri upptalningu 1. mgr. 33. gr. reglugerðar nr. 630/2008 á þeim stofnunum og félagasamtökum sem ákvæðið tekur til má draga þá ályktun að við útfærslu reglugerðarinnar á hugtakinu „mannúðar- og líknarstarfsemi“ í skilningi laga nr. 88/2005, og þar með hugtakinu „mannúðar- og líknarstofnun“ í skilningi laga nr. 50/1988, hafi ekki eingöngu verið litið til hefðbundinna hjálparstofnana. Þvert á móti er þar einnig talin upp starfsemi sem að öllu jöfnu er starfrækt í talsvert víðtækari tilgangi, einkum til ýmiss konar þjónustu við hópa með sérgreindar þarfir vegna sjúkleika, örorku eða elli. Leiðir þessi skilningur jafnframt af þeirri framsetningu ákvæðisins að það hefur að geyma auðkennatalningu, sbr. orðalagið: „aðila sem hafa með höndum sambærilega starfsemi“. Form stofnunarinnar er því ekki það sem ræður úrslitum við túlkun og beitingu ákvæðisins heldur hvort líta verði svo á að efnislega fari hlutaðeigandi aðili, sem fengið hefur gjöf, að hluta eða öllu leyti með starfsemi sem telst sambærileg við þá starfsemi sem þeir aðilar, sem taldir eru sérstaklega upp í ákvæðinu fara með, og að gjöfin nýtist beinlínis í þeirri starfsemi.“

Þá segir í 33. gr. reglugerðar nr. 630/2008 um ýmis tollfríðindi er fjallar um undanþágu aðflutningsgjalda á gjöfum til mannúðar- og líknarstarfsemi að „tæki, búnaður og aðrar fjárfestingarvörur sem gefnar eru til nota í starfsemi sjúkra-, umönnunar- og meðferðarstofnana, dvalar- og vistheimila og sambýla fyrir fatlaða, greiningarstöðva, öldrunarstofnana og stofnana í hliðstæðri starfsemi, slysavarnarfélag, björgunarsveita, Rauða krossins og aðila sem hafa með höndum sambærilega starfsemi, eru undanþegnar aðflutningsgjöldum.“

Með vísan til alls framangreinds telur SÍBS rétt að kveðið verði skýrlega á um í fyrirhugaðri breytingu á 4. tölul. 4. gr. laga um tekjuskatt, nr. 90/2003, að starfsemi félaga sjúklinga og fatlaðra falli undir undanþáguákvæðið, líkt og fyrr greinir, svo vafalaust sé að starfsemi líkt og sú sem SÍBS hef með höndum og sambærilegar aðilar falli þar undir.

3. Um athugasemdir greinargerðar við 1. gr. frumvarpsins

Líkt og fyrr greinir segir í athugasemdum greinargerðar umrædds frumvarps við 1. gr. þess að undir mannúðar- og líknarstarfsemi falli m.a. starfsemi sjúkra-, umönnunar- og meðferðarstofnana, dvalar- og vistheimila og sambýla fyrir fatlaða, greiningarstöðva, öldrunarstofnana og stofnana í hliðstæðri starfsemi, þ.m.t. starfsemi Rauða krossins.

SÍBS telur ekki ljóst af framangreindu orðalagi athugasemda greinargerðarinnar að félög sjúklinga og fatlaðra falli undir fyrirhugaðar breytingar á 4. tölul. 4. gr. laga um tekjuskatt, nr. 90/2003, þ.e. að starfsemi slíkra félaga falli undir hugtakið mannúðar- og líknarstarfsemi. Því ber að áréttá mikilvægi þess að skýrt sé tekið fram í athugasemdum greinargerðar við 1. gr. að aðrir lögaðilar, s.s. félagasamtök líkt og SÍBS, þ.e. ekki stofnanir, eða aðrir aðilar sem hafi með höndum sambærilega starfsemi og sú starfsemi sem skilgreind er að ofan í athugasemdum greinargerðar við 1. gr. þess, sem mannúðar- og líknarstarfsemi, falli þar undir.

Ennfremur telur SÍBS rétt að vekja athygli á því að hugtakið „forvarnir“ í nútímanum innifelur fleiri svið lýðheilsu en þau sem nefnd eru í athugasemdum við stafflið f. b. 1. gr. umrædds frumvarps. Því er mikilvægt að fram komi í athugasemdum við ákvæðið að aðilar, s.s. SÍBS, sem vinna að forvörnum á sviði lýðheilsu falli undir ákvæðið. eru enda lýðheilsuvandamál og lífstíllssjúkdómar eitt stærsta samfélagslega vandamál samtímans.

4. Um fyrirhugaðar breytingar skv. 2. og 3. gr. frumvarpsins

Þá er rétt að víkja að skilyrði 2. gr. og 3. gr. frumvarpsins um að skráning í almannaheillafélagaskrá sé skilyrði fyrir frádrætti samkvæmt greinunum, sem og að ákvæði laga um skráningarskyldu félaga til almannaheilla með starfsemi yfir landamæri taki til skráningu slíkra lögaðila, sem ekki eru með starfsemi yfir landamæri.

SÍBS telur ljóst að skilyrði þetta sé íþyngjandi fyrir almannaheillafélög sem falla ekki undir gildissvið laga um almannaheillafélög með starfsemi yfir landamæri, og að það leiði óbeint til skráningarskyldu allra almannaheillafélaga á Íslandi, óháð því hvort starfsemi þeirra nái yfir landamæri. Verður að telja varhugavert að leidd verði í lög slík óbein skylda, án þess að fyrir liggi samhugur og samþykkt um lagaramma í kringum slík almannaheillafélög, en nærtækara væri að sérstakur lagarammi yrði gerður um slík félög áður en felld er óbein skráningarskylda á slík félög með þessum hætti.

Reykjavík, 17. desember 2020

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Guðmundur Löve'.

Guðmundur Löve
framkvæmdastjóri SÍBS